

DE RONDE VAN BELGIË

**FLIP VAN
DOORN DOOK IN DE
GESCHIEDENIS VAN EEN
WEL HEEL BIJZONDER STUKJE
EUROPA. 'BELGIË EN DE
KOERS ZIJN MET ELKAAR
VERKLONKEN, ZE HOREN
BIJ ELKAAR.'**

Zijn ouders vonden het eigenlijk maar niets, die Ronde van Kortenhoef. Al die herrie voor de deur. Als het zover was, op de eerste zaterdag van augustus, dan ging de familie Van Doorn altijd naar het strand. Totdat Flip, elf jaar oud, voorzichtig met de vuist op tafel sloeg. In 1979 was hij voor het eerst bij het criterium. En nog voor de profs startten had hij de smaak al te pakken. 'Voor altijd!' Een man, in spijkerpak en met de racefiets aan de hand, vroeg of hij zich bij de Van Doorntjes kon omkleden. 'Precies dat is het moment dat ik besmet raakte met de wielermicrobe. Het was maar een amateur - zijn koersshirt was groen met wit, dat weet ik nog - maar het was magisch. De geur van massageolie heeft in mijn gedachten nog weken bij ons op de bovenverdieping gehangen.'

Toen een jaar later Tourwinnaar Zoetemelk in het geel door de straten van Kortenhoef flitste, langs het huis van Flip nota bene, was hij al volledig verknocht aan de sport. 'Handtekeningen jagen, wielrennen op televisie, foto's verzamelen.' Op zijn veertiende kwam er een toerfiets 'met spatborden', later een echte racefiets. 'Die heb ik op mijn twintigste achter in de auto gegooid. Ik ben naar Frankrijk gereden en heb eerst Alpe →

d'Huez beklommen. Daarna - via een omme-tje over de Poggio; San Remo lag immers maar net over de Frans-Italiaanse grens – naar de Pyreneeën voor de Tourmalet en Aubisque. Ik had nog nooit geklommen, had eigenlijk nog nooit een berg van dichtbij gezien. Maar kon na die zomer de allergrootste cols afvinken.' Flip ontdekte ter plekke dat hij weliswaar graag fietste, maar 'ik was geen renner. En bergop al helemaal geen hoogvlieger.' Eenmaal actief als reisleader raakte de professionele wielersport voor Flip uit beeld. 'Zeker toen de EPO-jaren kwamen, ben ik wel een beetje afgehaakt. Het fietstoerisme won het van de koers.'

NIUWSGIERIG NAAR BELGIË

Tijdens zijn reizen - Flip schreef onder meer reisverhalen voor Fietsactief, Trouw en het AD - leerde Van Doorn onder meer ook België kennen. 'Elke keer weer dacht ik, daar wil ik nog veel meer van weten. Toen ik met corona over een nieuw boek nadacht, was ik er snel uit. België, daar was ik al zolang nieuwsgierig naar. Wij Nederlanders denken het allemaal wel te weten, maar België kennen we eigenlijk helemaal niet zo goed. En dat terwijl we veel meer met die Belgen gemeen hebben dan we ons bewust zijn.'

Voorbeelden? 'Voor hetzelfde geld was Mathieu van der Poel een Belg geweest en Wout van Aert een Nederlander. En Antwerpen had ook maar zo een Nederlandse stad kunnen zijn als in de geschiedenis een paar kwartjes net even anders

waren gevallen. Weet je dat in 1600 één op de drie Amsterdammers van Vlaamse origine was en zelfs één op de twee Haarlemmers uit Vlaanderen kwam? De invloed van Vlamingen op de Gouden Eeuw in Nederland is heel groot geweest. Dat opent wel je ogen.'

Hij wilde meer dan een boek over de koers maken, meer dan een boek over historie en cultuur alleen. Het moest literaire non-fictie worden. 'Een cultuurgeschiedenis op twee wielen.' Monumenten, bezienswaardigheden, diepte- en hoogtepunten in de Belgische geschiedenis, legendarische wielrenners en hun geboorteplek; Van Doorn verbond ze als puntjes op een landkaart met elkaar. 'Zo stippelde ik letterlijk de routes uit, die ik in het voorjaar van 2022 en 2023 allemaal heb gefietst.' Hij legde zijn routes vast, op de Fiets- en Wandelbeurs in de Utrechtse Jaarbeurs gaf hij er eind februari een lezing over. 'En die routes zijn nu dus voor iedereen te fietsen.'

3762 KILOMETER

Op derondevanbelgie.nl kan je de proloog en zeven etappes terugvinden. Compleet uitgewerkt. Zo na te fietsen, voor wie dat wil. Dat vraagt wel wat uithoudingsvermogen en tijd. 'Ik heb uiteindelijk 3762 kilometer gereden. 26.670 hoogtemeters, 187 kilometer kasseien, 223 kilometer onverhard.' Sommige etappes zijn 600 kilometer. 'Je kan ze zelf opknippen, slapen waar je maar wilt.'

Het boek is fijnproeverij voor de geschiedenisliefhebber, maar de koers zit ook overal in verweven. 'Ik heb goed contact met de mensen van het museum KOERS in Roeselare. Ze hebben me echt alles verteld, ik mocht

DE RONDE VAN BELGIË IS BIJNA 800 PAGINA'S DIK

de bibliotheek plunderen en hun database met wielermonumenten, groot en klein, raadplegen.' De fiets was voor hemzelf behalve vervoermiddel ook een handig hulpmiddel. 'Mijn ervaring was dat mijn liefde voor de fiets veel deuren in België deed openzwaaien, deuren die anders op een kier waren blijven staan.'

Flip maakte van zijn boek als gezegd een etappekoers, met een proloog (rond het Brussel van wielerkannibaal Merckx, chansonnier Brel en de surrealistische schilder Magritte) en zeven klassiekers als etappes. 'Daarbij staat een klassieker, en daarmee een streek, ook meteen symbool voor een tocht door de geschiedenis. Ik begin met de Waalse Pijl, met de prehistorie.' Heden en verleden worden telkens vernuftig met elkaar verweven. Zo blijken de meeste porfier-kasseien die

op de wegen van de Vlaamse en Noord-Franse klassiekers liggen afkomstig uit de steengroeve van Quenast, op de taalgrens. Die keien zijn gehakt uit gestold magma van een vroegere vulkaan.

GESCHIEDENISLES OP DE FIETS

De reis door de tijd voert via de Kempen Classic (Romeinse tijd) en Dwars door Vlaanderen (Middeleeuwen) naar Kuurne-Brussel-Kuurne. 'In die etappe behandel ik de renaissance, de tijd van Rubens en Bruegel. En in etappe 5, die ik de Brabantse Pijl heb genoemd, komen de Slag bij Waterloo en de Belgische onafhankelijkheid aan bod.' Vervolgens in etappe 6, Gent-Wevelgem: de Belle Epoque en de Eerste Wereldoorlog. En dan tot slot, in Luik-Bastenaken-Luik, komt onder meer het Ardennen-offensief

ter sprake. 'Uiteindelijk finish ik bij treinstation Luik-Guillemins, een futuristisch ontwerp van architect Calatrava. En zitten we weer vol in de 21ste eeuw.'

Het is voor wie op school niet gek was op geschiedenis, misschien even slikken. Maar de mengeling van heel veel koers, nog meer fietsen én historie van een 'onbegrijpelijk land' ('Vlamingen en Walen kunnen niet met én niet zonder elkaar') maken dat je alsmear meer vaart maakt. Op naar de volgende kilometer, op naar de volgende pagina, op naar de volgende belevenis.

Flip komt met een opmerkelijke vergelijking. 'Weet je dat België eigenlijk heel erg op een fiets lijkt? Net als de fiets heeft ook België zich in de 19e eeuw ontwikkeld tot een geheel. Maar als je er van een afstandje naar kijkt, denk je: hoe functioneert dat →

nou precies? Dat is net zo met een fiets: een raar ding met twee van die wielen, trappers in het midden. Zonder standaard kan-ie niet eens uit zichzelf blijven staan. Zoiets is het ook met België. Twee delen, een Vlaamse en een Waalse kant, die niet zonder elkaar kunnen, die elkaar nodig hebben.'

Zoals de pedalen voor een fiets cruciaal zijn, om vooruit te komen, zo werkt het volgens Van Doorn ook met Vlaanderen en Wallonië. 'Gaat de een naar beneden, dan komt de ander omhoog. En andersom. Als het slecht ging met Vlaanderen, ging het goed met Wallonië. Die twee weten dat ze elkaar, om in balans én in beweging te blijven zijn, nodig hebben, ook al zijn het tegenpolen.'

BELGISCH WEGDEK

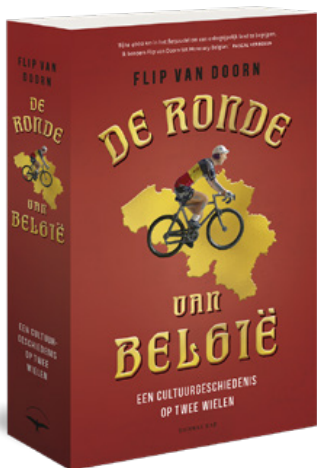
Hij is na al zijn ervaringen lyrisch over fietsen in België. Daar doet het wegdek niets aan af. 'Nederlanders klagen altijd over het Belgische wegdek. En het is waar, als je de grens overgaat zie je het wegdek veranderen. Maar dat is ook zo op de taalgrens. Als je vanuit Wallonië Vlaanderen binnenrijdt, verandert de weg ook. Dat zijn keuzes. Het is geen geldgebrek.

Nergens in Europa is de belastingdruk per hoofd van de bevolking zo hoog. Er gaat dus heel veel geld naar de zes verschillende regeringen die ze er hebben. Daar moet veel vergaderd worden, er gaat klaarblijkelijk veel geld in het ambtelijk systeem zitten.' Geld dat niet naar de wegen gaat.

De Belg houdt - is de harde conclusie - van de koers, maar niet per se van fietsers. 'Ik ben echt de raarste verkeerssituaties tegengekomen. In Nederland is de infrastructuur ingericht op fietsen én autorijden. Maar in België kan het fietspad ook maar zo ophouden en rijd je tegen een stel geparkeerde auto's aan.' Aan de andere kant, als wielrenner heb je altijd veel minder last van de gaten in de weg dan als automobilist, een racefiets is dan een plus. 'Vooral in de Vlaamse Ardennen vind ik het geweldig. Maar er zijn meer gebieden in België waar het heel lekker fietsen is. En overall kruis je sporen van de koers, dat is smullen.'

DE KOERS GONST

In het Lijsternest in Ingooigem, het oude huis van de Vlaamse schrijver Stijn Streuvels, las

De Ronde van België, uitgegeven bij Thomas Rap, ligt vanaf 29 maart in de boekhandel.

FLIP EN IK

Het gebeurt niet vaak dat je degene die je interviewt al zo lang kent. Flip [56] en ik [55] zaten samen op dezelfde kleuterschool, lagere school én middelbare school. Flip woonde in Kortenhoef, ik aan de andere kant van de vaart, in 's-Graveland. Stiekem was ik jaloers op hem, omdat de Ronde van Kortenhoef bij hem langs de voordeur scheerde. Hij op zijn beurt had er zo zijn gevoelens bij dat ik met wat geluk al heel jong in de wielersjournalistiek rolde. Samen gingen we op tienertoer naar de criteriums van 's-Heerenhoek en Kamerik, en – toen Flip eenmaal een autootje had – naar de Waalse Pijl. Daarna reisden we beiden voor ons werk de wereld af én schreven we onze handen blauw. Over fietsen en andere zaken. Flip, inmiddels verhuisd naar IJlst, schreef eerder onder meer *De eerste wandelaar*, over een verre oudoom, en *De Friezen*. En nu dus *De Ronde van België*.

CULTUURGESCHIEDENIS OP TWEE WIELEN

hij zich in het vroege voorjaar van 2022 een paar weken in voor zijn literaire zoek- en fiets-tocht. Alles daar deed hem aan de koers denken. 'In de verte zie je daar de Tiegemberg liggen. Toen ik er zat, kwamen tijdens mijn verblijf Nokere Koerse en de E3 Prijs voor de deur langs. 's Middags na het werk pakte ik zelf de fiets en pakte ik nog wat klimmetjes mee. Ik zag vanuit de tuin hoe de VIP-tenten voor de Ronde van Vlaanderen op de Oude Kwaremont werden opgebouwd. Het gonsde, er was rumoer. Dat was echt te gek.'

Streuvelds bleek ook een wielersfanaat. 'Hij had zelf ook over de koers geschreven, was bovendien bevriend met Karel Van Wijnendaele, de oprichter van de Ronde van Vlaanderen. Gino Bartali is nog een keer op bezoek geweest bij Streuvelds in het Lijsternest. Zelf is Streuvelds, in zijn jeugdige overmoed, in de Eerste Wereldoorlog op de fiets naar het

front gegaan. Niet zo'n heel slimme actie natuurlijk.'

Van Doorn strooit tijdens het gesprek met anekdotes. Over Briek Schotte, de Flandrien die een nog grotere heldenstatus kreeg door in 2004 juist op de dag van zijn Ronde van Vlaanderen te overlijden. 'De Flandrien is niet zomaar een type renner, Karel van Wijnendaele zag het zelfs als een ras. Dat ras is geboren in een tijd dat de Vlamingen behoefte hadden aan rolmodellen, aan zelfvertrouwen bovendien. Van Wijnendaele deed dat door die cultus, de mythe van de Flandrien, te creëren. Briek is nog altijd een halve heilige. Als je zijn uitspraken terugleest... Soms steekt hij Cruijff naar de kroon. Zo van: Wij zijn goden voor de mensen. Maar wel goden die je kunt aanraken, waar je een klapke (een praatje) mee kunt maken.'

Moderne helden ontbreken evenmin.

Van Doorn ging langs op de begraafplaats in Ploegsteert waar Frank Vandenbroucke werd begraven. 'Hij ligt, bij wijze van spreken, naast duizenden soldaten uit de Eerste Wereldoorlog.' Die graven, van zowel het betreunde wonderkind op wielen als die roemloos gestorven zielen uit de smerigste loopgravenoorlog, worden door koersen als Gent-Wevelgem jaarlijks aan de vergetelheid onttrokken. 'Daardoor ben ik ook op het idee voor dit boek gekomen. Het bleek niet eens zo moeilijk om een tijdperk in de geschiedenis aan de koers te verbinden. In België ligt de kans daarop voor het oprapen. Ik ben het wat dat betreft heel erg eens met Tourdirecteur Christian Prudhomme, die zich afgelopen najaar nog afvroeg 'Hoe kan je van de koers, van de fiets, houden en niet van België? Dat kan niet. Ze zijn met elkaar verklonken die twee, ze horen bij elkaar.' **B**